ISSN 2409-9260 (Print) ISSN 2415-3869 (Online)

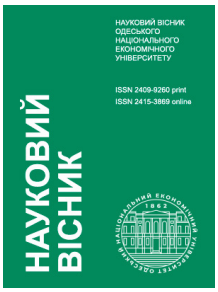

НАУКОВИЙ ВІСНИК ОНЕУ 6 (343) 2026

УДК: 332.1:339.924]:330.341.1(477:4-6ЄС)(045)

DOI: https://doi.org/10.32680/2409-9260-2026-6-343-29-35

ІНСТРУМЕНТИ ІНТЕГРАЦІЇ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКІ ІННОВАЦІЙНІ ЕКОСИСТЕМИ

Білоус О. Ю., кандидат економічних наук, науковий співробітник ДУ «Інститут ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України», м. Одеса, Україна
e-mail: olena.bilous@gmail.com
ORCID: 0000-0002-5130-1781

Анотація. *Метою статті є обґрунтування теоретичних засад та практичних рекомендацій щодо інтеграції територій України в європейські інноваційні екосистеми. Методологічною основою, на якій базується дослідження, є концепція нелінійних інновацій, що втілюється в понятті «інноваційної екосистеми». Авторкою досліджено інструменти формування інноваційних екосистем в європейській політиці та встановлено чітку спрямованість на стимулювання участі менш розвинених регіонів в загальноєвропейських програмах та ініціативах. Практична значимість результатів дослідження полягає в наданих рекомендаціях щодо приєднання України до конкретних європейських інструментів міжрегіонального інноваційного співробітництва у межах політики згуртування ЄС.*
Ключові слова: *нелінійні інновації, інноваційні екосистеми, інструмент міжрегіональних інноваційних інвестицій; політика згуртування ЄС.*

TOOLS FOR INTEGRATION OF UKRAINIAN TERRITORIES INTO EUROPEAN INNOVATION ECOSYSTEMS

Olena Bilous, PhD (Economics), Researcher, SO “Institute of Economic & Ecological Research of the NAS of Ukraine”, Odesa, Ukraine
e-mail: olena.bilous@gmail.com
ORCID: 0000-0002-5130-1781

Abstract. *The aim of the article is to substantiate the theoretical foundations and practical recommendations for the integration of the territories of Ukraine into European innovation ecosystems. The methodological basis on which the study is based is the concept of nonlinear innovations, embodied in the notion of an "innovation ecosystem", which encompasses a complex synergy between various joint efforts of large and small enterprises, universities, research institutes, laboratories and venture capital companies that participate in bringing innovations to the market. In recent studies, ecosystems are considered as "smart", complex dynamic systems that have such characteristics as coevolution, self-organization, emergence, adaptability, flexibility. All this indicates the formation of a new economic environment based on cooperation and competition. The author explores the understanding of innovation ecosystems in European innovation policy, outlines tools and initiatives for forming a “pan-European innovation ecosystem based on thriving regional innovation ecosystems". As a result of the study, a clear focus on stimulating the participation of less developed regions in pan-European programs and initiatives has been established. In this context, the potential of the Interregional Innovation Investment Program (I3) has been explored, and the need for Ukraine to join this EU instrument has been shown. The scientific novelty of the article lies in improving the understanding of the concept of an innovation ecosystem as complex dynamic smart system, and application of this concept to innovation policy in Ukraine in the context of European integration. The practical significance of the research results lies in the recommendations provided for Ukraine's accession to specific European instruments of interregional innovation cooperation within the framework of the EU cohesion policy.*
Keywords: *nonlinear innovations, innovation ecosystems, interregional innovation investment tool, European Cohesion Policy.*

JEL Classification: O360; R580

Постановка проблеми. В умовах посилення глобальної конкуренції та розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) економічна діяльність стає більш наукоємною, а промислово розвинені економіки прискорили свій перехід до систем, заснованих на знаннях [1]. Ключовим фактором економічного зростання стає здатність до інновацій, а інноваційний порядок денний – центральним пріоритетом політики для всіх країн світу. У різних секторах лінійна модель інновацій (каскад потоків знань від фундаментальної науки до прикладних досліджень і далі до їх застосування) поступається місцем нелінійній

моделі, в якій ідеї для інновацій надходять з багатьох джерел і етапів економічної діяльності, а все більша кількість установ залучена до виробництва та поширення знань.

Концепція інноваційних екосистем виникла на початку 2000-х років як відповідь на виклики економіки знань, де інноваційні процеси та розвиток стають дедалі менш лінійними й дедалі більше залежать від мережевої взаємодії. В оновленій версії Індексу глобальної конкурентоспроможності Світовий економічний форум наголошує, що нині інновації охоплюють не лише технології, а й ширшу «екосистему», яка стимулює створення ідей та їх втілення у нових продуктах, послугах і процесах. Ця концепція розвинула ідею інноваційних систем, закладену в працях К. Фрімана, Б.-А. Лундвалла, Р. Нельсона та їхніх послідовників. У 1990-х роках національні чи регіональні інноваційні системи сприймалися як статичні структури, що регулювалися державними органами, а їхня ефективність залежала від критичної маси залучених суб'єктів та наявної інфраструктури [2]. На противагу їм, інноваційні екосистеми 2000-х років розглядаються як динамічні й гнучкі колаборативні структури, де самоуправління є ключовою умовою для інтерактивних інновацій. Нині цей підхід є основою інноваційної політики багатьох як розвинених країн, так і країн, що розвиваються [1].

В Європейському Союзі (ЄС) формування інноваційних екосистем є стратегічним пріоритетом, спрямованим на створення пов’язаних, інклюзивних та ефективних мереж, які об’єднують учасників та ресурси для постійних інновацій. ЄС активно підтримує цей процес через програми, спрямовані на стимулювання розвитку національних та регіональних економік.

Україна чітко висловила свої євроінтеграційні прагнення, закріпивши цей курс на законодавчому рівні та підтверджуючи його діями. Інтеграція регіонів України до європейських інноваційних екосистем є надзвичайно важливим завданням, що закладає фундамент для повоєнної відбудови, підвищення конкурентоспроможності країни та її повноцінного залучення до єдиного простору ЄС. Таке партнерство відкриває можливості для синергії між науковими здобутками українських регіонів та фінансово-технологічними ресурсами Європейського Союзу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основи формування концепції територіальних інноваційних екосистем, зокрема з позицій нелінійних інновацій, було закладено у працях зарубіжних вчених А. Брамвел, Ч. Весснера [3; 4] та інших. В аспекті пізнання інноваційних екосистем як складних адаптивних систем, цю категорію досліджують М. Руселл, Г. Юцявічюс, К. Грумадайте [1; 5]. Проблематика формування територіальних інноваційних екосистем також активно досліджується і вітчизняними науковцями, зокрема у публікаціях [6; 7; 8] та інших. Останнім часом актуальність цих досліджень посилюється у зв’язку з завданнями повоєнного відновлення економіки та можливостями, що відкриває для України курс на євроінтеграцію.

Відокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значну кількість цих та інших публікацій з досліджуваної тематики, конкретні інструменти інтеграції територій України в європейські інноваційні екосистеми потребують подальших досліджень, а також формування конкретних рекомендацій для інноваційної політики.

Метою дослідження є аналіз сутності поняття «інноваційна екосистема», обґрунтування інституційного забезпечення формування територіальних інноваційних екосистем в ЄС та в Україні та інструментів інтеграції територій України в інноваційну екосистему ЄС.

Основний матеріал. Поняття «інноваційна екосистема» було введено британським ботаніком А. Тенслі у 1935 р. та означало інтерактивну систему, встановлену між живими істотами та середовищем, в якому вони живуть. Загалом екосистеми – це стійкі системні утворення, в яких організми і неорганічні ресурси пов'язані між собою обміном енергії і круговоротом речовин. До соціально-економічного аналізу з біології термін «екосистема» був привнесений у середині 1990-х рр. Дж. Муром через концепцію бізнес-екосистеми [9], під якою він запропонував розуміти економічну діяльність як аналог екосистеми, де покупці та виробники мають взаємодоповнюючі ролі, спільно еволюціонуючи у напряму, що задається компаніями, які знаходяться у центрі екосистеми. У 2004 р. Ч. Весснер ввів поняття «інноваційна екосистема», використовуючи його в якості аналітичного інструмента для розгляду того, яким способом державна політика може сприяти розвитку інновацій у рамках наявних інноваційних систем [4]. Термін «інноваційна екосистема», за його визначенням, охоплює складну синергію між різноманітними спільними зусиллями великих та малих підприємств, університетів, дослідницьких інститутів, лабораторій та венчурних компаній, які беруть участь у виведенні інновацій на ринок. Новітні дослідження

«інноваційних екосистем» розглядають їх як «розумні» системи, які завдяки їх відкритості, різноманітності учасників, їхніх мережевих зв'язків, взаємодії з навколишнім середовищем, мають характеристики складних динамічних систем – коеволюцію, самоорганізацію, емерджентність, адаптивність, гнучкість [1; 5].

Отже, концепція інноваційних екосистем свідчить про формування нового економічного середовища, заснованого на співпраці та конкуренції. Воно складається з різноманітних багаторівневих і перехресних партнерських мереж, сукупність яких утворює національні та локальні інноваційні екосистеми країни. Наприклад, у США термін «інноваційна екосистема» увійшов до порядку денного національної політики ще до 2005 року, щоб підкреслити нелінійний характер інноваційного процесу. На відміну від європейських чи азійських аналогів, американська національна інноваційна система не створювалася як спланована урядом структура, а сформувалася як надзвичайно складна екосистема, що ґрунтується на багатогранній взаємодії державних установ, університетів, приватного сектору, фінансових інституцій та посередницьких організацій. Нині багато країн світу, наслідуючи досвід США, впроваджують політику та розбудовують інституції для формування екосистем національного, регіонального та міжнародного рівнів, що сприяє прискоренню переходу до економіки знань [3].

У Європейському Союзі формування інноваційних екосистем відбувається у межах таких програм та ініціатив.

Повідомленням Європейської Комісії (ЄК) «Новий Європейський порядок денний інновацій» окреслено рамки сучасної інноваційної політики ЄС, зокрема компонент 2.3 «Флагманська ініціатива щодо прискорення та зміцнення інновацій в європейських інноваційних екосистемах по всьому ЄС та подолання інноваційного розриву» присвячено розбудові «справжньої пан'європейської інноваційної екосистеми, що базується на процвітаючих регіональних інноваційних екосистемах і використовує досвід, потреби, бачення та сприйняття дедалі різноманітнішого кола людей». Як зазначається у цьому документі, незважаючи на всі зусилля та ініціативи з розбудови інноваційних екосистем регіональні відмінності в інноваційній діяльності продовжують залишатися глибокими, і цей інноваційний розрив зростає. Розповсюдження інновацій і впровадження проривних технологій, зокрема через міжрегіональні зв'язки, є неоптимальним, існує також невикористаний потенціал у регіональних інноваційних екосистемах. Цей розрив знижує ефективність інноваційної екосистеми ЄС та перешкоджає згуртованості [10].

У зв'язку з цим останнім часом в ініціативах ЄС щодо інноваційного розвитку загалом та формування інноваційних екосистем зокрема можна спостерігати чітку тенденцію щодо стимулювання участі у загальноєвропейських програмах менш розвинених регіонів. У цьому контексті можна виокремити такі інструменти цієї європейської політики.

З 2021 р. у межах 9-ї рамкової програми ЄС з досліджень та інновацій «Горизонт – Європа» реалізується напрям «Європейські інноваційні екосистеми», проєкти якого спрямовані на створення взаємопов'язаних, інклюзивних інноваційних екосистем по всій Європі, спираючись на наявні сильні сторони національних, регіональних та місцевих екосистем та залученні нових, менш представлених учасників та територій для постановки, реалізації та досягнення колективних амбіцій щодо наявних викликів [11].

Інструмент міжрегіональних інноваційних інвестицій (І3 – Interregional Innovation Investments) спрямований на підтримку міжрегіональних інноваційних екосистем через об'єднання регіональних та національних зацікавлених сторін [12]. Як частина Європейської політики згуртування, з її особливим акцентом на менш розвинених, найвіддаленіших регіонах ЄС, Фонд підтримки І3 має на меті: поєднати регіональні екосистеми через спільні пріоритети розумної спеціалізації; сприяти розвитку міжрегіональних інноваційних екосистем; підвищити міжрегіональний інноваційний потенціал, особливо у менш розвинених і найвіддаленіших регіонах; сприяти залученню їх до європейських ланцюжків доданої вартості, підтримувати спільні міжрегіональні інвестиційні проєкти.

Інновації у регіоні розширення та сусідства ЄС (EU Enlargement and Neighbourhood Region) [13] – спеціальна ініціатива Європейської комісії (ЄК), спрямована на підтримку розробки та впровадження стратегій розумної спеціалізації та зміцнення інноваційних екосистем у регіоні розширення та сусідства ЄС. Політика розширення ЄС стосується країн, які прагнуть стати членами Європейського Союзу. Для підтримки процесів участі цих країн, Спільний дослідницький Центр ЄС підтримує ранні підготовчі етапи розробки дослідницьких та інноваційних стратегій для розумної спеціалізації.

В Україні інноваційна екосистема лише формується. Розбудову національної інноваційної екосистеми для забезпечення швидкого та якісного перетворення креативних ідей в інноваційні продукти та послуги, підвищення рівня інноваційності національної економіки проголошено як головну мету в «Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року», затверджену розпорядженням КМУ від 10.07.2019 р. № 536-р. Як проголошують автори цієї Стратегії, її розробка спрямована на розвиток зв'язків між суб'єктами, що створюють і впроваджують новації. Водночас, як зазначається в документі, наявні в Україні структурні елементи національної інноваційної екосистеми та нормативно-правове поле їх функціонування не вибудовані в єдину конструкцію, тому результати діяльності цих елементів поодинокі та не мають синергетичного ефекту.

Постановою КМУ від 31.12.2024 р. «Про схвалення Стратегії цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 р. та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 рр. зазначено, що розвиток інноваційної екосистеми має ключове значення у контексті європейської інтеграції України. У документі окреслено основні інструменти європейської інтеграції України у сфері інноваційної діяльності, зокрема такі програми як «Горизонт-Європа» та її ініціатива «Horizon4Ukraine», що передбачає залучення українських дослідників та фахівців до вже наявних проєктів; «Цифрова Європа», «Креативна Європа», «COST», «EUREKA», наголошено на важливості запровадження та реалізації політики розумної спеціалізації як складової євроінтеграційної політики у сфері інноваційної діяльності.

У січні 2025 р. Україна офіційно приєдналася до програми Interreg Europe, отримавши додаткове фінансування для підтримки співпраці між Україною та Молдовою. Це дозволяє регіонам України будувати партнерства у таких сферах, як інновації, стійкість до клімату та місцевий розвиток. Реалізація цієї Угоди забезпечує правові підстави для залучення фінансування ЄС з метою реалізації спільних проєктів з країнами-партнерами.

Попризазначеніініціативи,Українінеобхіднобільшактивновключатисяуміжтериторіальне інноваційне співробітництво з європейськими регіонами з метою формування ефективних спільних інноваційних екосистем. Для цього необхідно результативніше використовувати можливості інструментів, що пропонуються ЄК для менш розвинених регіонів.

У цьому контексті найбільш цікавою пропозицією могла б стати участь територій України у конкурсах Інструменту Міжрегіональних інноваційних інвестицій (І3), зокрема «Фінансова та консультаційна підтримка інвестицій у міжрегіональні інноваційні проєкти та нарощування потенціалу для розвитку ланцюгів доданої вартості у менш розвинених регіонах» (Напрямок 2a) та нарощування потенціалу для розвитку ланцюгів створення вартості в менш розвинених регіонах (Напрямок 2b). Напрямок 2a зосереджений на підтримці створення нових ланцюгів доданої вартості в менш розвинених регіонах та кращій інтеграції учасників з менш розвинених регіонів у наявні загальноєвропейські ланцюги доданої вартості. Проєкти за напрямком 2a підтримують інноваційних учасників з інвестиційними ідеями, готовими до розвитку у зрілі бізнес-кейси, через портфель взаємодоповнюючих та взаємопов'язаних інвестицій у регіонах-учасниках. Проєкти за напрямком 2b допоможуть учасникам з чотириланкової спіралі інновацій в менш розвинених регіонах зміцнити свої регіональні інноваційні екосистеми та розвинути свої інституційні можливості для мобілізації компаній для переходу від гарних інвестиційних ідей до зрілих бізнес-планів для (міжрегіональних) інноваційних інвестицій. Проєкти повинні виявляти та усувати конкретні вузькі місця у реалізації спільних інвестицій та підвищувати готовність бізнес-кейсів до залучення приватного та державного фінансування.

Аналіз Інструменту І3 показує, що він успішно виходить за межі традиційних інноваційних центрів Європи, посилюючи участь менш розвинених регіонів (LDR) у міжрегіональних мережах співпраці. Аналіз впровадження проєктів у межах інструменту І3 у 2025 році, показав найбільш високу частку бенефіціарів з менш розвинених регіонів у цій ініціативі, порівнюючи з проєктами програми «Горизонт-Європа» та програми «Патентні заявки» (див. табл. 1).

Як видно з таблиці, показники міжрегіонального співробітництва менш розвинених регіонів у межах інструменту І3 є на порядок вищими, ніж в інструментах «Горизонт-Європа», та «Патентні заявки». Так, загальна частка менш розвинених регіонів, що отримали фінансування у межах цього інструменту – 31,55% (порівнюючи з 12,3% та 5,3% учасників з менш розвинених регіонів у програмах «Горизонт-Європа» та «Патентні заявки» відповідно). До транскордонного співробітництва залучено 28,63% менш розвинених регіонів від загальної кількості регіонів-учасників (проти 11,41% та 1,88% у

межах інструментів «Горизонт-Європа» та «Патентних заявок»); 13,87% менш розвинених регіонів залучені до співробітництва з більш розвиненими регіонами (проти 8,10% та 2,82% відповідно у програмах «Горизонт-Європа» та «Патентні заявки»).

Таблиця 1

Міжрегіональні зв'язки менш розвинених регіонів у програмах ЄС у 2025 р.

Назва інструменту/ програми	% менш розвинених регіонів* у загальній кількості регіонів-учасників	З них здійснювали співробітництво: (у % до загальної кількості регіонів-учасників)				
		в межах своєї країни	транс-кордонне	з іншими менш розвиненими регіонами	з транзитними регіонами*	з більш розвиненими регіонами*
«Міжрегіональні інноваційні інвестиції» (І3 – Interregional Innovation Investments)	31,55	2,92	28,63	11,28	6,40	13,87
«Горизонт-Європа» (Horizon Europe)	12,3	0,89	11,41	1,80	2,41	8,10
«Патентні заявки» (Patent Application)	5,30	3,42	1,88	1,80	0,68	2,82

* Згідно з [14], регіони ЄС в рамках політики згуртованості на період 2021-2027 рр. групуються за 3 типами:
- менш розвинені регіони (less developed regions – LDR), які мають ВВП на душу населення нижче 75% середнього показника по ЄС-27;
- перехідні регіони (transition regions – TR), які мають ВВП на душу населення від 75% до 100% середнього показника по ЄС-27;
- більш розвинені регіони (more developed regions – MDR), мають ВВП на душу населення вище 100% середнього показника по ЄС-27.

Джерело: складено авторкою на основі [15]

Великим успіхом інструменту І3 є те, що він надає менш розвиненим регіонам платформу для більшої участі у міжрегіональних мережах співпраці ЄС, в яких інакше значною мірою домінують більш розвинені регіони. Отже, інструмент І3 ефективно зменшує регіональну інноваційну асиметрію, надаючи LDR структуровану точку входу в інноваційну екосистему та ланцюги створення вартості ЄС. Він зміцнює їхній зв'язок з розвиненими регіонами, покращує поширення знань та абсорбційну здатність [15].

Водночас, станом на сьогодні, Україна до інструменту І3 не приєднана. Як зазначено у запиті на подання заявок на цей конкурс від 22.05.2025 р., «Наразі жодна з країн-кандидатів, потенційних кандидатів та країн політики сусідства ЄС не виявила зацікавленості приєднатися до Інструменту І3» [12].

Висновки. В умовах посилення глобальної конкуренції та розвитку інформаційно-комунікаційних технологій концепція «інноваційної екосистеми» надає відповідь на виклики економіки знань, де інноваційні процеси та розвиток стають дедалі менш лінійними й все більше залежать від мережевої взаємодії. В ЄС ця концепція повністю інтегрована в інноваційну політику, впроваджуються різноманітні програми та ініціативи, що стимулюють повсюдне створення національних та локальних інноваційних екосистем. Чітка тенденція щодо залучення у ці ініціативи менш розвинених регіонів відкриває вікно можливостей для України щодо прискорення євроінтеграції у цій сфері. З огляду на це, суттєвий потенціал має Інструмент міжрегіональних інноваційних інвестицій Європейського фонду регіонального розвитку. Приєднання України до цього інструменту створить передумови для інтеграції країни у загальноєвропейський інноваційний простір.

Список літератури

1. Russell M. G., Smorodinskaya N. V. Leveraging complexity for ecosystemic innovation. *Technological Forecasting & Social Change.* 2018. Vol. 136. P. 114–131. DOI: https://doi.org/10.1016/j.techfore.2017.11.024.

2. World Economic Forum. The Global Competitiveness Report 2015–2016. Geneva: World Economic Forum, 2015. URL: https://www3. weforum.org/docs/gcr/2015-2016/Global_Competitiveness_Report_2015-2016.pdf (дата звернення 24.04.2026).
3. Bramwell A., Hepburn N., Wolfe D. A. Growing Innovation Ecosystems: University-Industry Knowledge Transfer and Regional Economic Development in Canada : Final Report. Toronto, 2012.
4. Wessner C. W. Entrepreneurship and the innovation ecosystem policy lessons from the US. The Papers on Entrepreneurship. Growth and Public. Max Planck Institute of Economics. 2004. 24 p.
5. Jucevičius G., Grumadaitė K. Smart development of innovation ecosystem. P*rocedia - Social and Behavioral Sciences.* 2014. Vol. 156. P. 125–129. DOI: http://dx.doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.11.133.
6. Підоричева І. Ю. Інноваційні екосистеми України: концептуальні засади розвитку в умовах глокалізації та євроінтеграції. *Економіка промисловості.* 2021. №2 (94) С. 5–44. DOI: https://doi.org/10.15407/econindustry2021.02.005.
7. Політика згуртованості регіональних економічних систем: теорія та практика: монографія [Буркинський Б. В., Лайко О. І. та ін.]; за наук. ред. О. І. Лайка; НАН України, ДУ «Ін-т ринку та екон.-екол. дослідж. НАН України». Одеса: ДУ «ІРЕЕД НАНУ», 2024. 512 с.
8. Коберник А. О. Регіональні інноваційні екосистеми в Україні. *Бізнес Інформ*. 2021. № 7. С. 56–61. DOI: https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-7-56-61.
9. Moore J. F. The Death of Competition: Leadership and Strategy in the Age of Business Ecosystems. New York : Harper Business, 1996.
10. A New European Innovation Agenda : COM(2022) 332 final / European Commission. Brussels, 2022. ULR: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022DC0332 (дата звернення 24.04.2026).
11. European Innovation Ecosystems (EIE). Horizon Europe. Work Programme 2025: European Commission Decision C(2025) 2779 of 14 May 2025 / European Commission. Brussels, 2025. URL: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/horizon/wp-call/2025/wp-10-european-innovation-ecosystems_horizon-2025_en.pdf (дата звернення 24.04.2026).
12. ERDF Interregional Innovation Investments Instrument (I3). Call for proposals. Strand 1 (I3-2025-INV1). Version 1.0. 22 May 2025 : офіц. вид. / European Commission ; EISMEA. Brussels, 2025. URL: https://eismea.ec.europa.eu/funding-opportunities/calls-proposals/interregional-innovation-investments-strand-1-i3-2025-inv1_en (дата звернення 24.04.2026).
13. Innovation in the EU Enlargement and Neighbourhood Region : Joint Research Centre website. URL: https://joint-research-centre.ec.europa.eu/projects-and-activities/territorial-development/innovation-eu-enlargement-and-neighbourhood-region_en (дата звернення 24.04.2026).
14. European Commission. Ninth report on economic, social and territorial cohesion. *Luxembourg: Publications Office of the EU*, 2024. DOI: https://doi.org/10.2776/585966.
15. Kramer J.-P. et al. Interregional innovation investments for EU cohesion and competitiveness: I3 Instrument observatory report 2025. *Luxembourg: Publications Office of the European Union*, 2025. DOI: https://doi.org/10.2826/5948169.

References

1. Russell, M. G., & Smorodinskaya, N. V. (2018). Leveraging complexity for ecosystemic innovation. *Technological Forecasting & Social Change,* 136, 114–131. DOI: https://doi.org/10.1016/j.techfore.2017.11.024.
2. World Economic Forum. (2015). The global competitiveness report 2015–2016. Geneva: World Economic Forum. Retrieved from https://www3. weforum.org/docs/gcr/2015-2016/Global_Competitiveness_Report_2015-2016.pdf (accessed April 24, 2026).
3. Bramwell, A., Hepburn, N., & Wolfe, D. A. (2012). Growing innovation ecosystems: University-industry knowledge transfer and regional economic development in Canada: Final report. University of Toronto.
4. Wessner, C. W. (2004). Entrepreneurship and the innovation ecosystem policy lessons from the US (The Papers on Entrepreneurship. Growth and Public). Max Planck Institute of Economics.

5. Jucevičius, G., & Grumadaitė, K. (2014). Smart development of innovation ecosystem. Procedia - Social and Behavioral Sciences, 156, 125–129. DOI: http://dx.doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.11.133.

6. Pidorycheva, I. Yu. (2021). Innovatsiini ekosystemy Ukraini: kontseptualni zasady rozvytku v umovakh hlokalizatsii ta yevrointehratsii [Innovation ecosystems of Ukraine: A conceptual framework for development in the conditions of glocalization and eurointegration]. *Economy of Industry*, 2(94), 5–44. DOI: https://doi.org/10.15407/econindustry 2021.02.005. [In Ukrainian].

7. Burkynskyi, B. V., Laiko, O. I. et al. (2024) Polityka zghurtovanosti rehionalnykh ekonomichnykh system: teoriia ta praktyka: monohrafiia [The policy of regional economic systems cohesion: theory and practice: monograph]. Odesa: SI "IREED NASU". [In Ukrainian].

8. Kobernyk, A. O. (2021). Rehionalni innovatsiini ekosystemy v Ukraini [Regional innovation ecosystems in Ukraine]. *Business Inform*, (7), 56–61. DOI: https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-7-56-61. [In Ukrainian].

9. Moore, J. F. (1996). The death of competition: Leadership and strategy in the age of business ecosystems. New York : Harper Business.

10. European Commission. (2022). A new European innovation agenda (COM(2022) 332 final). European Commission, Brussels. Retrieved from https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022DC0332 (accessed April 24, 2026).

11. European Commission. (2025). European innovation ecosystems (EIE). Horizon Europe. Work programme 2025 (European Commission Decision C(2025) 2779 of 14 May 2025). European Commission, Brussels. Retrieved from https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/horizon/wp-call/2025/wp-10-european-innovation-ecosystems_horizon-2025_en.pdf (accessed April 24, 2026).

12. European Commission, & European Innovation Council and SMEs Executive Agency (EISMEA). (2025). ERDF interregional innovation investments instrument (I3). Call for proposals. Strand 1 (I3-2025-INV1) (Version 1.0 22 May 2025). European Commission, EISMEA, Brussels. Retrieved from https://eismea.ec.europa.eu/funding-opportunities/calls-proposals/interregional-innovation-investments-strand-1-i3-2025-inv1_en (accessed April 24, 2026).

13. Joint Research Centre. (2026). Innovation in the EU enlargement and neighbourhood region. European Commission. Retrieved from https://joint-research-centre.ec.europa.eu/projects-and-activities/territorial-development/ innovation-eu-enlargement-and-neighbourhood-region_en (accessed April 24, 2026).

14. European Commission. (2024). Ninth report on economic, social and territorial cohesion. Luxembourg: Publications Office of the European Union. DOI: https://doi.org/10.2776/585966.

15. Kramer, J.-P., et al. (2025). Interregional innovation investments for EU cohesion and competitiveness: I3 instrument observatory report 2025. Luxembourg: Publications Office of the European Union. DOI: https://doi.org/10.2826/5948169.

Стаття надійшла до редакції 27.04.2026
Прийнята до публікації 26.06.2026
Опубліковано онлайн 27.07.2026